

PORAŽAVAJUĆE Objavljeni rezultati istraživanja o zapošljivosti diplomiranih studenata

Čak 1.500 mladih nakon diplome napušta Hrvatsku

O tome kakav je u nas status mladog visokoobrazovanog radnika najbolje govori podatak da gotovo 12 posto onih koji su se zaposlili imaju primanja niža od 3.500 kuna, a samo šest posto plaću veću od 10.000 kuna

Ljerka BRATONJA
MARTINOVIĆ

ZAGREB ▶ Tek svaki drugi student u Hrvatskoj uspije se zaposliti u roku od godinu dana nakon što diplomira, a u prosjeku svaki četvrti dobije posao u struci s punom satnicom i ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Gotovo polovina njih zaposli se u državnom ili javnom sektoru, a tek svaki peti posao dobije putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Udio zaposlenih u struci je manji od 64 posto, a plaće koje primaju na početku karijere kreću se za većinu u rasponu od 5.000 do 7.000 kuna. U brzom pronalaženju posla, i to bolje plaćenog, očekivano najbolje prolaze oni koji su studirali tehničke ili prirodne znanosti, i to osobito ako su muškog roda.

Pokazalo je to istraživanje zapošljivosti diplomiranih studenata koji su na hrvatskim visokim učilištima diplomirali u akademskoj godini 2018./2019., što ga je tijekom 2020. godine provela Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO). U istraživanju je sudjelovalo 16 posto svih studenata koji su diplomirali u 2019., a bilo ih je oko 33,5 tisuća. Poražavajuć je podatak da je odmah po diplomiranju 5,4 posto studenata iselilo u inozemstvo, što znači da u generaciji Hrvatsku napusti više od 1.500 mladih sa svježe stečenom diplomom.

Posao u struci

U prvoj godini od diplomiranja zaposlilo se najviše onih s diplomom integriranih preddiplomskih i diplomskih studija, čak 86,9 posto. S diplomom diplomskog sveučilišnog studija zaposlilo se 74,5 posto diplomiranih, a sa specijalističkih diplomskih stručnih studija 75,8 posto. Polaznici preddiplomskih sveučilišnih studija uglavnom nastavljaju studirati, a s tom diplomom zaposleno ih je samo 29,3 posto. Studenti koji završe preddiplomski stručni studij većinom odlaze na tržište rada, jer

Samo svaki četvrti mladi čovjek s diplomom u Hrvatskoj uspije naći posao u struci

Doktorski studij ne jamči ni plaću, ni posao

Istraživanje je pokazalo da onaj tko završi doktorski studij i ima najvišu razinu obrazovanja, najčešće ima najnižu plaću. Tako svaki treći ima plaću nižu od 3.500 kuna, a manje od pet posto može se podičiti plaćom većom od 10.000 kuna. To se objašnjava činjenicom da su mnogi među njima u statusu znanstvenih novaka ili poslijedoktoranada na sveučilištima ili institutima ili su zaposleni na privremenim poslovima i čekaju bolje radno mjesto.

ih stručni studiji tome i usmjeravaju, no uspije se zaposliti tek svaki drugi, što govori da su nam preddiplomski studiji nedovoljno prepoznati na tržištu rada i ne osiguravaju posao u struci.

Zanimljivo je da oko 42 posto studenata nakon diplome posao pronalazi u javnom ili državnom sektoru, što je povećanje od 4,2 posto u odnosu na posljednje takvo istraživanje provedeno 2017. godine, kad ih se u tom sektoru zapošljavalo 37 posto. U struci se, s druge strane, unatoč pokušajima usklađivanja studijskih programa s tržištem rada, uspije zaposliti sve manje diplomiranih. Tako ih se u 2020. u svojoj struci zaposlilo oko 64 posto, dok je taj udio u 2017. godini bio značajno veći, čak 78 posto.

Do posla se diplomom u samo 18 posto slučajeva dolazi putem zavoda za zapošljavanje, dok je još pruže pet godina HZZ bio glavni posrednik

u zapošljavanju mladih diplomiranih radnika. Danas prednjače oni koji su se zaposlili direktnim javljanjem poslodavcu (njih 32 posto), dok se preko obitelji, prijatelja ili poznanika zaposli njih 18 posto.

Važne ocjene

O tome kakav je u nas status mladog visokoobrazovanog radnika najbolje govori podatak da gotovo 12 posto onih koji su se zaposlili ima primanja niža od 3.500 kuna, a samo šest posto plaću veću od 10.000 kuna. Najviše plaće u pravilu dobivaju oni koji su završili studij s prosječnom ocjenom izvrstan, a takve mahom poslodavci »proberu« već na fakultetu. Mahom se radi o poslodavcima iz privatnog sektora. U najviše slučajeva, na prvom poslu nakon diplome može se računati s plaćom u rasponu od 5.000 do 7.000 kuna (njih 40 posto), dok svaki četvrti mladi

za kvalitetnim poslom bolje prolaze studenti iz obitelji s najlošijim ekonomskim prilikama, jer oni, u prosjeku, nakon diplomiranja u kratkom vremenu pronadu bolje plaćene poslove od svojih kolega.

Zanimljivo je da zadovoljstvo prvim radnim mjestom uglavnom korelira s visinom plaće. Prema istraživanju, više od 60 posto zadovoljno je svojom plaćom, ali u potpunosti njih manje od 30 posto. Gotovo 15 posto mladih s diplomom nije zadovoljno ni trenutnim poslom, ni plaćom. Zadovoljniji su, u pravilu, oni koji se zaposle u privatnom sektoru, i to u struci za koju su se obrazovali.

Ženama teže

Posebno loše u priči o zapošljavanju nakon završenog fakulteta ili visoke škole prolaze žene. One dolaze iz gimnazija, s boljim ocjenama, i visoko obrazovanje završavaju s višom prosječnom

zapošljavaju. One se dvostruko češće zaposle u državnom ili javnom sektoru: u prosjeku svaka druga studentica i svaki četvrti student tu će pronaći posao nakon što diplomira. S druge strane, plaće su im niže i manje su zadovoljne trenutnim poslom, što ne čudi uz podatak da ih dvostruko više od muškaraca ima plaću nižu od 3.500 kuna, a četverostruko je manje žena među diplomiranim s plaćom iznad 10.000 kuna.

Kao razloge svoje nezaposlenosti mladi koji su diplomirali najčešće navode nedovoljnu ponudu poslova u struci, a manje od 10 posto žali se na neprihvatljive uvjete zaposlenja ili nedovoljnu pripremu za tržište rada u okviru visokog učilišta. Ostali navode različite razloge, od korupcije i namještanja natječaja za posao, do nestabilnosti na tržištu rada uslijed pandemije, činjenice da poslodavci traže radno iskustvo, ili osobnih razloga.

(Ne)zaposlenost s diplomom

ZAPOSLENI 59,7 %

u struci

na neodređeno/ puno radno vrijeme	28,8 %
nepuno radno vrijeme	2,3 %
na određeno/ puno radno vrijeme	12,5 %
nepuno radno vrijeme	1,3 %

izvan struke

na neodređeno	6,5 %
na određeno	7 %

NEZAPOSLENI 15,7 %

STUDIRAJU 19,8 %